

PRAEDICABILIA

SCOTI.

DE GENERE.

QVÆSTIO I.

An locus sit generationis principium, quem admodum, & pater?

Etenim primum principium est unius cuiusque generationis, quem admodum, & pater, &c. cap. 2.

QUÆRITVR, an locus sit generationis principium, quem admodum & pater? Quod non videtur: quia pater est principium per se, locus vero per acci-

dens: quia non mouet.

Item: si sic: igitur & tempus erit generationis principium: quia est mēsurā extrinsecā; sicut locus.

Ad oppositum est Porphyrius.

Ad quæstionem dicendū: quod propositio est vera, si attendatur similitudo quoad genus causæ: quia vtrunque est in genere causæ efficientis: sic intelligit Porphyrius: idē dicit principium, quod est appropriate conueniū efficiēti: falsa est autē similitudo, si intelligatur quoad omnem modum causæ: nam pater est

per se efficiens: locus vero tantum per accidens, scilicet, coadiuuans ad generationem, & conseruans. Differentia membrorum illius distinctionis pater secundum Physicorum, & 5. Metaphy.

Ad argumenta: ad primum pater.

Ad secundum dico: quod tempus non per se coadiuuat ad generationem, nec saluat generatum: sed magis est causa corruptionis per se: vt ostēditur quarto Physicorum.

Summa textus, & explicatio simul.

POST QVAM expediuit se Doctor circa difficultates vniuersales in communis nunc descendit ad difficultates speciales circa quodlibet in particulari, inuenit a genere sumens: & quia assignando tres generis significationes, dicit Porphyrius in secūda: quod locus vel patria est principium generationis, quem admodum, & pater: idē Doctor breuiter, circa hanc propositionem, monet hanc quæstionem cui, duobus Argumentis factis pro parte negante: & hac adhibita distinctione, videlicet, quod similitudo illa vel refertur ad genus causæ, vel admodum causandi: vnicam bimbrem conclusionem assignat dicens: si similitudo attendatur quoad genus causæ, locus est causa efficiens generationis: si vero attendatur quoad modum causandi, locus non est causa generationis.

Tex. cō. 33
Tex. cō. 3.

Tex. com. 117.

Conclusio.

Primum

Primum probat: quia conseruare genitum est quoddam efficiens: locus autem conseruat locatum: imo coadiuuat ad primordiale generationem: vt experientia constat: nam videmus multa melius conseruari in loco generationis, quam alibi, licet oppositum per accidens contingat: vt quod cholericus genitus in loco calido conseruatur melius in humido: videmus etiā quod multa in quibusdam Climatibus, & regionibus, generantur: quæ minime in alijs generari possunt: ergo regio, vel patria, seu locus, est generationis causa efficiens, seu principium, quod appropriate, & per excellentiam de causa efficiēte dicitur.

Secundum etiā probat: nam modus causandi in patre est per se: in loco autem est per accidens: sed generare per se, & per accidens, est alio, & alio modo, generare, vel efficiere, ex secūdo Physicorum, & quinto Metaphysicæ, ergo. Maior probatur: quia secundum ipsum in primo dist. quæst. 1. littera I. causa per se est, quæ secundum suam naturam per se, sine aliquo addito, quod faciat cum ipsa vnum per accidens, causat: & sine qua effectus fieri nequit, causa per accidens, est sine qua effectus fieri potest, est sit est medio aliquo sibi addito: sed pater secundum suam naturam producit filium: locus vero solum conseruat genitum: & hoc non ratione sua propria, sed medijs cœlestibus influentijs, quæ in alio, & alio loco, sunt diuersa, ac difformes: ergo causare per se conuenit patri: & causare per accidens conuenit loco: & ita maior est vera. Tandem soluit argumenta: quæ cum suis solutionibus manifestata sunt in textu.

Nota.

Nota tamen: quod nonnulla possunt circa hanc quæstionem disputari: videlicet, quid, & quomplex sit locus: quid generatio: quid, & quomplex sit causa: & alia similia: quia tamen metas Logicæ transcendunt, omitta facimus, aduertentes solum, locum in præsentia sumi, pro aggregato ex vltima superficie aeris circumscribente, & ex qualitatibus actiuis, & passiujs, simul cum influenza cœlesti: qui, vt sic, concurrunt efficiēter per accidens ad conseruationem geniti, & ad illius formationem: qui, vt sic, dicitur à Doctore esse causam, non mouentem: quia non ita principaliter, & per se mouet, sicut pater: quod non conuenit tempori: quia cum sit numerus motus: & motus distare faciat quod est: idē dicitur per se causa corruptionis.

QVÆST. II.

Quid sit diffinitum in generis diffinitione?

Tripliciter igitur cū genus dicitur: de tertio, apud Philosophos, sermo est, quod etiam describentes assignauerunt dicentes; genus esse, quod de pluribus differentiis specie in eo quod quid sit, prædicatur, &c. Cap. eodem.

CIRCA hanc diffinitionem: genus est, quod prædicatur de pluribus, &c. quæritur primo: quid hic diffiniatur: an intentio: an res?

Quod non intentio videtur: quia intentio, cum sit accidens, non prædicatur in quid de re: quod autē hic diffiniatur, prædicatur in quid de re.

Item: intentio nō prædicatur in quid, nisi de hac intentione, & illa, quæ tantum differunt materialiter, & numeraliter: differentia autem specifica est formalis: quod autē hic diffiniatur, prædicatur de pluribus differentiis specie in quid. Assumptum patet: quia intentio generis in animali, & colore, non differunt, nisi per illud, cui applicatur intentio accidentaliter.

Item: si hic diffiniatur intentio generis: pari ratione intentio speciei postea: ergo cum istæ intentiones sint disparatæ & disparatum non prædicatur de disparato: sequitur ergo, quod genus non prædicatur de specie: vt hic loquitur Porphyrius: cuius oppositū dicit Porphyrius cap. de specie.

Item: Porphyrius, exponendo diffinitionem, explicat de animali, & homine: ergo de illis intendit diffinitionem dare: aliter exemplum non esset ad propositū.

Ad oppositum: Logicus tantum debet diffinire, quod per se considerat: illud est intentio: igitur, &c. maior patet: quia quidquid diffinitur ab aliquo, cognoscitur ab eo, secūdū suū quod quid est: & ita per se: probatio minoris: quod primo consideratur à Logico, est aliquid commune habens vnum intellectum: quia ens per accidens non est scribile: aut ergo illud est res: & sic à primo considerato dicitur Logicus Artifex realis: aut intentio: quod est propositum.

Ad quæstionem dicitur: quod res sub intentione diffinitur: quia sic res à Logico consideratur: & sic patet ad argumenta pro vtraque parte.

Concl.

Contra hoc: quod hic diffinitur, vniuoce conuenit rebus omnium generum: vt animali, colori, figuræ & cetera: quia secundum idem nomen, & diffinitione eadem: sed impossibile est aliquam rem qualemcunque sub intentione conuenire vniuoce rebus omnium generum: ergo. Probatio minoris: res enim non potest communiore nomine significari, quâ per hoc nomen, ens: si ergo res aliqua sub intentione omnibus esset vniuoce; ens sub intentione generis posset esse vniuoce cum illis: & ita tantum vnum esset genus rerum omnium.

Dicitur: quod res illa, quæ hic diffinitur, non est vniuoce: sed tantum habet proportionis vnitatem: modus tamē, sub quo diffinitur, est vniuoce diuersis generibus.

Contra: si res sub intentione diffinitur, tunc res per accidens diffinitur: quia per hoc, quod intentio sibi accidit: sed omne per accidens reducitur ad aliquod per se, à quo illud dicitur per accidens: cū ergo res non habeat, nisi ab intentione, quod hic diffinitur: sequitur quod intentio per se hic diffinitur.

Item: si res per accidens diffinitur: quia vt sub intentione, quæ sibi accidit: ergo non diffinitur: quia diffinitio conuenit diffinito per se.

Dicendum igitur: quod res nullo modo diffinitur propter rationes factas: nec aggregatum: quia illud est ens per accidens, cuius non est diffinitio, per Aristot. sexto, & septimo Metaphy. nec res sub intentione: quia illud, vel erit aggregatum: vel res: vel intentio: sed intentio sola diffinitur: tātū enim illud diffinitur: cui per se primo inest diffinitio: & illud est sola intentio: quia quæ ponitur in diffinitione, sunt intentionalia: scilicet prædicari de pluribus, &c. quæ, est impossibile, per se primo conuenire nisi intentioni.

Sciendum tamen: quod intentio potest significari in concreto, vel in abstracto: primo modo significatur per nomen, genus, & proprie, secundum quod intentio: quia secundum hoc est applicabilis rei: & ideo, secundum quod significatur per hoc nomen, genus, diffinitur hic: vt scilicet est intentio: tamen forte, vt quid est, habet diffiniri à Metaphyfico.

Propter argumenta, sciendum est:

quod prædicari, cum sit intentio, est intentionum per se: rei vero per accidens: esse vero est rei per se.

Aliud sciendum: quod esse, in rebus primæ intentionis, illud exercet, quod, prædicari, signat in secundis intentionibus.

Ex quibus sequitur: quod nomina concreta secundæ intentionis, respectu huius, quod est prædicari, supponunt pro suis fundamentis, siue subiectis, respectu esse.

Ex quo sequitur: quod à prædicari signato ad prædicari exercitum, siue ad esse, non tenet consequentia per se in eisdem terminis: sed à prædicari per se in intentionibus ad esse, infundamentis, bene tenet consequentia sic: genus prædicatur de specie: ergo homo est animal: hic enim exercetur in secunda, quod signatur in prima. Differentia inter actū signatum, & exercitum, patet in multis: per, non, enim exercetur negatio: per nego vero signatur: per tantum, similiter exercetur exclusio: per, excludo, signatur: & ita de, præter, & excipi, & alijs. Ideo sic est arguendum: ad negationem superioris, sequitur negatio inferioris: ergo si non est animal, non est homo: vbi exercetur, quod prius per se signatum fuit, per hoc, quod dico, sequitur: & ita hic pro intentionibus superioris, & inferioris ponuntur fundamenta, scilicet, homo, & animal.

Contra hoc: quia sequitur: animal prædicatur de homine: ergo homo est animal, & tamen fit in eisdem terminis.

Dico quod consequens potest esse verum: sed non propter antecedens: quia manifestum est, quod consequens est per se; & antecedens per accidens: verius autem suam veritatem non habet à minus vero: vnde non valet consequentia.

Vel potest dici: quod non sunt idem termini antecedentis, & consequentis: quia in antecedente sumuntur, vt significata informantur intentionibus, quibus conuenit prædicari per se: in consequente, pro significatis absolute, quibus, vt sic, extraneantur, istæ intentiones: & ita non sunt idem termini: quia tanta diuersitas sufficit ad fallaciam antecedentis: igitur & ad diuersificandum terminum: quia terminus variatus in fallacia accidentis est duo termini.

Ad

Text.com. 4.5. & 6. Text.com. 11. 13. 20. & 21.

ARTIC. I.

An omnia entia possint esse fundamentum generitatis?

Vt huius quæstionis Tituli completa notitia habeatur, præsentem articulum disputare necesse est: pro cuius intelligentia notandum: duplex esse ens, de quo difficultas intelligi potest: primum est ens reale, secundum est ens rationis, & omne aliud, quod entitati reali, & positivæ opponitur: vt priuationes, & negationes: & de omnibus istis inquirimus: an possint fundare secundam intentionem generis; & aliorum prædicabilium; de qua re est prima sententia Conimbricentium, cap. de genere quæst. 2. Art. 1. & 2. asserens priuationes, & negationes, nullatenus fundare posse has secundas Logicas intentiones: bene tamen hoc posse partes Physicas, videlicet materiam, & formam: & idem de modis rerum, ac de terminis illarum, vt de existentia, substantia, puncto, instanti, & mutatis esse, asseuerant.

1. Sententia

Ad primum argumentum dico: quod intentio non est quid rei; prædicatur tamen in quid de re: ita quod, in quid, sit determinatio inherens, non inherens: quia prædicari in quid est accidens: quia intentio: sicut & diffinitum.

Ad secundum patet per idem: quia hæc intentio, genus, non est quid, nisi tantum numero differentium: prædicatur tamen de differentibus specie.

Ad tertium per idem: quia genus prædicatur, de specie; licet intentiones sint disparatæ: non tamen vnum est alterum.

Ad quartum dico: quod illud, quod signatur per diffinitionem in intentionibus, exercetur in rebus: & ideo in illis exemplificat, tanquam in manifestioribus: non quia de eis diffinitionem dederit.

Summa textus.

CVM triplex sit, secundum Porphyrium, generis acceptio; videlicet pro pluri collectione habentium habitudinem ad vnum primum, & inter se, & sic dicitur Romanorum genus: secundo, pro principio generationis, siue illud sit pater, siue patris: tertio, pro eo, cui supponitur species, quod in hac acceptioe à Logico consideratur, & ab illo diffinitur per hoc, quod prædicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid: postquâ subtilissimus Doctor quæst. præcedente, egit de secunda generis acceptioe, prius quam de ipsius diffinitione accepti tertio modo, tractet, inquit in præsentem, quid sit talis diffinitionis diffinitum: an scilicet, res, vel fundamentum, cui applicatur secunda intentio generis: an ipsa secunda intentio? Et hæc: An in abstracto, an in concreto considerata? Et quod intentio hic non diffinitur, quatuor rationibus ostendit: adducit opinionem multorum realistarum, asserentem rem sub intentione esse hic diffinitum: qua opinione reiecta, suam propriam apponit dicens.

Conclusio.

Nec res, absolute loquendo: nec aggregatum extræ, & ex intentione generis: nec res sub intentione: est diffinitum in prædicta diffinitione: sed tale diffinitum est secunda intentio generis, non in abstracto, sed in concreto lumpa: omnes partes huius conclusionis probat: primam: quia tunc Logicus esset Artifex realis. Secundam: quia ens per accidens non datur diffinitio. Tertiam: à sufficiente diuisione. Relinquitur ergo, quod diffinitum sit secunda intentio, prout à Logico consideratur: quod est in concreto.

Tan dem soluit argumenta: pro quorum solutione vnum notabile cum duobus corollarijs assignat: ex quibus solutio pendet: vt videbitur.

Priorem partem probant ex Aristot. quarto Topicor. text. 67. & primo de partibus animalium cap. 3. prior enim loco ait: non entis nullas omnino esse species: posteriori, priuationis, qua priuatio est, nullas esse differentias: ergo, &c.

Secundo, ad rationem generis, & speciei, necessaria est omnino aliqua entitas positiua, quæ per differentiam contrahatur, confirmaturque Metaphysicè naturam inferiorem: sed in puris negationibus, aut priuationibus, nihil est, aut concipitur, per modum entis; sed, veluti pura entis remotio: ergo, repugnat in istis esse omnem rationem generis, & speciei. Maior probatur quia Metaphysicè compositio sit per accessum formæ ad genus, tanquam ad materiam: sed nisi genus concipiatur per modum entis, non est capax recipiendi formam, per quam determinetur: & similiter, nisi differentia consideretur, vt positiua, nequiquam habebit rationem formæ: ergo rationes generis, & speciei, debent esse positiuæ, quales non sunt rationes priuationis, & negationis.

Secundam partem probant Artic. conclusioe prima, & secunda: quia modi illi plus habent entitatis, quam entia rationis, qua secundum omnes has intentiones fundare possunt: & in partibus Physicis nulla apparet Analogia impediens vnius conceptus præcisionem à materia, videlicet, sublunari, & celesti, & ab omni forma in particulari: ergo, &c.

Secunda sententia, & opposita, videtur conformior Doctori: pro qua notandum primo: quod vt aliqua sit vniuersale Logicum, nonnullas conditiones requirit: prima: vt sit ens limitatum: defectu cuius, transcendentia, licet de pluribus prædicentur, non sunt vniuersalia Logica: secunda, vt sit vniuoce: quapropter equiuoca, vt canis, non dicuntur vniuersalia: tertia: secundum Doct. in primo dist. 3. quæst. 3. quod sit natura in plurali diuisibilis, & plurificabilis: quare Essentia diuina vni-

2. Sententia 1. Nota

